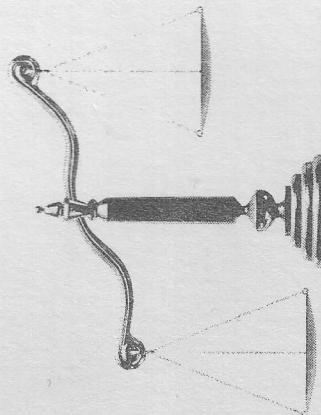

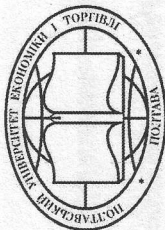
ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ВИМІР

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції

(м. Полтава,
8 червня 2012 року)

Полтава
2013

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» ПУЕТ
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого
самоврядування, державних підприємств, установ
і організацій

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ВИМІР

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Полтава, 8 червня 2012 року)

Полтава
ПУЕТ
2013

Друкується відповідно до наказу по університету № 5-Н від 16 січня 2012 року.

Редакційна колегія:

Лаврик Г. В., д. ю. н., завідувач кафедри правознавства ВНЗ У коопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Гладкий С. О., д. ю. н., професор кафедри правознавства ВНЗ У коопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі».

Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні: освітній вимір : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 8 черв. 2012 р. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 42 с.

ISBN 978-966-184-227-3

У збірнику містяться матеріали наукових праць учених, студентів вищих навчальних закладів, присвячені вивченню приватного права в Україні в загальнотеоретичному, галузевому (цивільстичному) та педагогічному вимірах цього процесу.

Розрахований на студентів, аспірантів, викладачів, науковців, державних службовців і фахівців гуманітарного профілю.

УДК 341.9(477):37
ББК 67.9(4Укр)301.12

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За вклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

ISBN 978-966-184-227-3

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2013

ЗМІСТ

Лаврик Г. В. Кооперація та її приватно-правове начало	4
Гладкий С. О. Відродження права: індивідуально-психологічний вимір	9
Коросташов О. М. Правове регулювання сімейних відносин у Полтавській і Чернігівській губерніях (40-ві рр. XIX ст.)	13
Терела Г. В. Публічно-правові та приватно-правові складові трудового контракту	18
Харченко Т. О., Щетиніна Т. О. Приватне підприємство як суб'єкт господарювання: історико-правові аспекти	22
Боберська К. Г. Конституційне закріплення свободи підприємництва в Іспанії	26
Кульчій О. О. Основні напрями підвищення ефективності правового регулювання договірних відносин обов'язкового страхування відповідальності автовласників	29
Ляхівченко С. М. Значення прецедентної практики Європейського суду з прав людини у світлі реалізації Україною міжнародно-правових стандартів	33
Афанасьєва О. Л. Поняття и сущность публичного и частного права	38

3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол. авт.: Г. Л. Знаменський, В. В. Хахулін, В. С. Щербина та ін.; за заг. ред. В. К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 688 с.
4. Стефанчук Р. О. Цивільне право України: [навчальний посібник] / Р. О. Стефанчук. – К.: Правова єдність, 2009. – 538 с.
5. Шевченко Д. Особливості спадкування приватного підприємства / Дмитро Шевченко // Правовий тиждень. – 2008. – 10 червня. – № 24.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ СВОБОДИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ІСПАНІЇ

**Боберська К. Г., асистент
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»**

Сучасні зарубіжні конституції постають насамперед як конституції прав і свобод людини – «конституції людини». У конституціях, які були прийняті за останні десятиріччя у країнах Західної Європи, інституту прав і свобод людини відведені не тільки статті, а й спеціальні глави та розділи. До таких держав належить Іспанія. Детальна регламентація правового статусу людини і громадянина – традиційний елемент іспанського конституціоналізму. Конституція Іспанії від 29 грудня 1978 р. – одинадцята за рахунком після Першої іспанської революції 1808 р. – була розроблена Генеральними кортесами і прийнята 6 грудня 1978 р. переважною більшістю виборців на загальнонаціональному референдумі. Вона складається з преамбули та 11 розділів, що містять у собі 169 статей. За структурою і змістом цього документу властиві всі традиційні елементи конституцій: преамбула, вступні положення, розділи про права й обов'язки громадян, про основні принципи соціальної й економічної політики, про органи державної влади, територіальний устрій держави, Конституційний суд, про порядок зміни Конституції. Особливістю її структури є включення до тексту 4 додаткових, 9 перехідних, а також скасувальних і прикінцевих положень із власною нумерацією, які, на відміну від основного тексту, не розділені на статті.

Конституція Іспанії ґрунтується на непорушній єдності іспанської нації, яка є єдиною та неподільною для всіх іспанців. Вона визнає і гарантує право на автономію національностей і регіонів, у яких вони

проживають, а також солідарність між ними (ст. 2). Усі громадяни рівні перед законом; вони не можуть піддаватися дискримінації за мотивами народження, раси, статі, віросповідання, виявлення своєї думки або через обставини особистого чи соціального характеру (ст. 14).

На зміст Конституції Іспанії (розділи про автономні освіти, про права і свободи громадян, про Конституційний суд) мали вплив прийняті раніше конституційні акти ряду європейських демократичних країн, як-от Конституція Італії 1947 р. та Основний Закон Німеччини 1949 р. Відповідно до тексту Конституції Іспанія проголошена правовою соціальною і демократичною державою, в якій вищою цінністю виступають свобода, справедливість, рівність і політичний плюралізм, а формою правління встановлюється парламентська монархія [2, с. 580–581].

За Конституцією Іспанії права і свободи людини і громадянина поділяються на основні права і громадянські свободи; права громадян, а також керівні принципи соціальної й економічної політики.

До числа конституційних прав і свобод, які не вважаються основними, належать право власності, право на створення підприємств, свобода підприємницької діяльності та ін. [1, с. 427].

У статті 38 Конституції Іспанії разом із визнанням свободи приватної підприємницької діяльності в умовах ринкового господарства встановлюється зобов'язання держави гарантувати і захищати це право згідно «із загальними економічними вимогами і вимогами планування», а в статті 128 визнається «право публічної ініціативи в економічній діяльності», а також говориться про можливість збереження за державою певних ресурсів і монополій. Спеціальний розділ (ст. 128–136) регулює взаємовідносини держави та економіки.

Безперечно, законодавче закріплення свободи підприємництва є необхідною умовою для подальшого економічного зростання, оскільки «суспільство не зможе рости і процвітати без підприємців. Саме підприємці визначаються тими особами, які реалізують свою здатність і готовність сприймати нові економічні можливості і представити свої конкретні шляхи реалізації цих можливостей» [4]. Сфера діяльності підприємців та види підприємства, у тому числі щодо найму і власників бізнесу, постійно змінюються по всій Європі. Наприклад, у 2003 р. вони коливалися від близько 6 % у Данії та Люксембурзі до 13 % в Іспанії, 15 % у Португалії і більше 18 % у Греції та Італії [5]. Так, рівень

підприємницької активності в Іспанії у 2011 р. зріс на 34,8 % порівняно з 2010 р. Загальний рівень підприємницької діяльності в Іспанії у 2010 р. склав 5,8%, що означає, що на 100 чоловік припадає 5,8 ініціатив щодо підприємницької діяльності [3].

Право (свобода) на підприємницьку діяльність, як зазначає М. Баглай, можна віднести до числа особистих прав. Воно дозволяє людині займатися будь-якою працею: землеробством, торгівлею, господарською діяльністю. Тим самим виключається монополія держави на організацію економічного життя. Жодний державний орган не має права диктувати приватному підприємцеві, яку продукцію він зобов'язаний виробляти і які ціни на неї встановлювати (якщо межі не регулюються законом). Підприємець, який володіє підприємством на праві приватної власності, наймає та звільняє працівників із дотриманням трудового законодавства, розпоряджається своїм прибутком. Свобода підприємництва охоплює право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, створювати різного роду об'єднання з іншими підприємцями, в тому числі зарубіжними, відкривати рахунки в банках, відкривати та закривати свої підприємства. Визнання права на підприємницьку діяльність породжує для держави певні зобов'язання, що виступають як гарантії цього права, більше того, як сприяння та допомога приватному бізнесу. Але це право не є абсолютним [2, с. 585].

Таким чином, одним із нормативних актів, що регулюють свободу підприємництва, виступає Конституція Іспанії від 29 грудня 1978 р. Правам і свободам присвячено розділ перший «Про основні права та обов'язки», який містить п'ять частин. Статтею 38 Частини другої «Про права та обов'язки громадян» визнається свобода підприємництва в рамках ринкової економіки, а державна влада гарантує й охорона її здійснення, а також захист виробництва відповідно до загальних економічних вимог, включаючи планування. Слід зазначити, що регулювання свободи підприємництва тісно пов'язане з регулюванням економіки. Про це йдеться у розділі сьомому Конституції Іспанії «Економіка і фінанси». Зокрема, відповідно до ст. 128 визнається державна ініціатива в економічній діяльності. Закон може резервувати за державним сектором найважливіші ресурси чи послуги, особливо у випадку монополії, а також дозволяти участь в управлінні підприємствами, коли цього потребує загальний інтерес.

Список використаних джерел

1. Алебастрова И. А. Конституционное право зарубежных стран : учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 624 с.
2. Конституционное право зарубежных стран : учебник для вузов / под общей ред. чл.-корр. РАН, проф. М. В. Баглая, д. ю. н., проф. Ю. И. Лейбо и д. ю. н. проф. Л. М. Энтина. – М.: Норма, 2004. – 832 с.
3. Предпринимательская деятельность в Испании // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://spain4you.es/all-news/menu-business/252-предпринимательская-деятельность-в-испанийи-в-2011-году>
4. Bjornskov Christian, Foss J. Nicolai. Economic freedom and entrepreneurial activity: Some cross-country evidence // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.relooney.fatcow.com/SI_Governance/Governance-Economic-Growth_33.pdf
5. Commission of the European Communities. Green Paper. Entrepreneurship in Europe// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2003/com2003_027en01.pdf